

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan terveydensuojelulain (763/1994) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1551/2009, ja
muutetaan 4 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 17 a §:n 1 momentti, 18 §:n 4 momentti, 18 a §:n 3 momentti, 19 a §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 momentti, 20 a §:n 2 momentti, 20 b §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentti, 28 a §:n 1 momentti, 47 §:n 2 ja 3 momentti, 48 §, 49 a §:n 3 ja 4 momentti, 49 b §:n 1 momentti, 50 a §:n 4 momentti, 52 §, 53 §:n 2 momentti, 59 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 20 b §:n 1 momentti, 28 a §:n 1 momentti ja 59 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti laissa 942/2016, 17 a §:n 1 momentti, 18 §:n 4 momentti, 18 a §:n 3 momentti, 19 a §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 49 a §:n 3 ja 4 momentti sekä 49 b §:n 1 momentti laissa 1258/2022, 20 a §:n 2 momentti, 47 §:n 2 ja 3 momentti, 48 ja 52 § sekä 53 §:n 2 momentti laissa 1551/2009 ja 50 a §:n 4 momentti laissa 1187/2021, seuraavasti:

4 §

Terveydensuojelun valtakunnallinen johto, ohjaus ja valvonta

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua sekä arvioi kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

4 a §

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Lupa- ja valvontaviraston tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma (*valvontaohjelma*).

6 §

Kunnan terveydensuojelutehtävät

Kunnan tehtävänä on myös huolehtia alueellaan tämän lain soveltamisalaan liittyvien Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten (2005) (SopS 50 ja 51/2007) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä säännösten liitteessä 3 olevan mallin mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto nimeää ne Suomen satamat, joissa kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset.

HE 13/2025 vp
HaVM 15/2025 vp
EV 74/2025 vp

8 §

Häiriötilanteisiin varautuminen

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

---

17 a §

Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi talousvettä toimittavan laitoksen tai veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaisen poikkeuksen 17 §:n 5 momentin nojalla säädettyjen kemiallisten laatuvaatimusten täyttymisestä vedenjakelualueella.

---

18 §

Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle ja niille kuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

---

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Talousvettä toimittavan laitoksen on ylläpidettävä vedenjakelualueen raja- ja vektorimuotoisena paikkatietona, jossa vedenjakelualue on tallennettu aluekohteena. Tiedot rajauksesta on toimitettava Lupa- ja valvontaviraston erikseen määrittelemällä tavalla kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja Suomen ympäristökeskukselle, joille on myös vuosittain ilmoitettava rajauksen muutoksista.

---

19 a §

Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma

Riskienhallintasuunnitelma on laadittava yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jollei näiden osallistuminen suunnitelman laatimiseen ole ilmeisen tarpeetonta.

Talousvettä toimittavan laitoksen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon omavalvonnassa ja toimitettava se kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, Lupa- ja

valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon 6 ja 20 §:ssä tarkoitetussa viranomaisvalvonnassa.

---

20 §

Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen

Valvontatutkimusten tulokset on tallennettava Lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään ja talousveden valvontatutkimustuloksista on tiedotettava vedenkäyttäjille tietoverkossa.

---

20 a §

Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen

Saatuaan tiedon talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä kunnan terveydensuojeluviranomaisen on tehtävä viipymättä tapausta koskeva selvitys ja ryhdyttävä toimenpiteisiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava siitä edelleen Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

---

20 b §

Talovesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevillä talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja talovesihygieenistä osaamista osoittava Lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja talovesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

---

21 §

Tietokokonaisuudet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos laatii juomavesidirektiivin 18 artiklassa tarkoitetut tietokokonaisuudet. Lupa- ja valvontaviraston tulee osaltaan varmistaa, että Euroopan komissiolla, Euroopan ympäristökeskuksella ja Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksella on tietoyhteyden avulla pääsy näihin tietokokonaisuuksiin.

---

28 a §

Allasvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisessa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygienistä osaamista osoittava Lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja allasvesihygienistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

---

47 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Kunnan terveydensuojeluviranomainen on velvollinen pyydettyään toimittamaan korvauksetta Lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaista valvontaa, valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitettut tiedot Lupa- ja valvontaviraston määräämällä tavalla.

---

48 §

Virka-apu

Poliisi ja Lupa- ja valvontavirasto ovat velvollisia tarvittaessa antamaan virka-apua kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

49 a §

Tutkimuslaboratoriot

Laboratorion on toimitettava tämän lain nojalla tehdyt viranomaisille tarkoitettut talousveden, lämpimän käyttöveden ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti Lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään.

Ruokavirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 ja 3 momentissa säädetty vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Ruokaviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta.

---

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitettut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Ruokavirasto voi antaa Lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen määräajaksi. Ruokaviraston tulee antaa

määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös Lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

---

50 a §

Terveydensuojeluvalvonnasta perittävät muut maksut

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai viraston ohjeiden valmisteluun.

---

52 §

Lupa- ja valvontaviraston määräykset

Milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi.

53 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

---

59 a §

Testi ja testaaminen

Edellä 20 b ja 28 a §:ssä tarkoitettuja testejä voivat järjestää Lupa- ja valvontaviraston hyväksymät testaajat. Testaajaksi hyväksytään henkilö:

Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo testaajien toimintaa. Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä ole korjannut toimintaansa Lupa- ja valvontaviraston kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Helsingissä 27.6.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen